

Remissyttrande

Datum 2023-10-17

Diarienummer RS 2023-03862

Ert diarienummer S2023/02226

Socialdepartementet

Fler verktyg i socialtjänsternas arbete för att förebygga brott och stärka skyddet för barn

Sammanfattning

VGR ställer sig i huvudsak positiv till utredningens förslag. VGR instämmer i att förslagen ger socialtjänsten fler verktyg i arbetet för att förebygga brott och stärka skyddet för barn. Uppdraget är sammanfattat i sex huvudfrågor att utreda. VGR väljer att avge yttrande gällande fem av huvudfrågorna, vilka bedöms bidra till ökad efterlevnad av barnets rättigheter, varav fyra direkt kan relateras till hälso- och sjukvårdens och tandvårdens uppdrag. Förslagen gällande de senare bedöms ge förutsättningar för en ökad och stärkt samverkan mellan socialtjänst, hälso- och sjukvård och tandvård för barnets bästa.

VGR instämmer i förslaget gällande en utökning av anmälningsskyldigheten till ytterligare myndigheter och ordningsvakter, med tillägget att anmälningsskyldigheten bör övervägas att omfatta även yrkeskategorier som i sitt arbete möter barn i olika sammanhang och känner oro för ett barn. VGR ser det som positivt med förslaget om ett förtydligande i 14 kap. 1 § SoL av vilka myndigheter och aktörer som redan omfattas av anmälningsskyldigheten idag.

VGR instämmer i förslagen återkoppling och att dess genomförande till den som anmält oro för barn till en socialnämnd ska tydliggöras gällande form och tidsram samt att en myndighet inom socialtjänsten ska få lämna ut uppgifter som rör ett barn till en annan sådan myndighet i samma eller i en annan kommun om det finns risk för att barnet kommer att utöva eller utsättas för brottslig verksamhet.

VGR bedömer att dessa förslag bidrar till att säkra informationen om barnets situation och därmed möjligheter till att stärka skyddet för barnet där hälso- och sjukvården eller tandvård har en central roll och samarbetet mellan socialtjänst, hälso- och sjukvården och tandvården stärks för barnets bästa.

VGR ser positivt på att det blir sökbart att hitta uppgifter om att man har inlett eller inte inlett utredning samt på förslaget om att utreda om man ska inrätta ett nationellt register för barn och unga i särskild ordning, då det innebär att information om ett barn finns samlat på en plats.

VGR vill lyfta fram vikten av att beakta barns medbestämmande, som är en central del i Barnkonventionen, i resonemanget gällande att socialnämnder kan få uppgifter från en referensperson utan samtycke.

Fördjupad beskrivning

Uppdraget är sammanfattat i sex huvudfrågor att utreda

1. Om anmälningsskyldigheten vid kännedom om eller misstanke att ett barn far illa enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL, ska utökas till att omfatta fler myndigheter och yrkesgrupper än idag,
2. Om det ska vara obligatoriskt för socialnämnder att återkoppla till den som enligt 14 kap. 1 § SoL omfattas av skyldigheten att göra en anmälan om oro för barn,
3. Om socialnämndernas möjligheter att ta del av uppgifter ur misstanke- och belastningsregistren inom ramen för en barnavårdsutredning, dvs. en utredning av om socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd eller stöd, ska utvidgas,
4. Om gallringsbestämmelserna i fråga om handlingar i barns personakter (barnakter) bör ändras och om den 70-åriga sekretesstiden för handlingar i barnakter ska förlängas,
5. Om möjligheterna till informationsutbyte mellan socialnämnder i olika kommuner behöver utvidgas i det brottsförebyggande arbetet med barn och unga, samt
6. Behovet av att förbättra möjligheterna för socialnämnder att inhämta information vid utredning av barnets bästa när det gäller frågor om vårdnad om barn, barns boende och barns rätt till umgänge med den förälder som barnet inte bor hos.

VGR väljer att avge yttrande gällande fem av huvudfrågorna, vilka bedöms bidra till ökad efterlevnad av barnets rättigheter, varav fyra direkt kan relateras till hälso- och sjukvårdens och tandvårdens uppdrag. Förslagen gällande de senare bedöms ge förutsättningar för en ökad och stärkt samverkan mellan socialtjänst, hälso- och sjukvård och tandvård för barnets bästa.

Kapitel 7 Anmälningsskyldighet vid kännedom om eller misstanke att barn far illa

Utredningen föreslår en utökning av anmälningsskyldigheten vid oro för barn till följande myndigheter: Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, länsstyrelserna, Kustbevakningen, Tullverket, Kronofogdemyndigheten, Skatteverket samt ordningsvakter. Utredningen föreslår även ett förtydligande av vilka myndigheter och aktörer som redan omfattas av anmälningsskyldigheten idag.

VGR instämmer i förslaget om en utökning av anmälningsskyldigheten vid oro för barn till ytterligare nämnda myndigheter. För att bidra till efterlevnaden av barnets rättigheter är det önskvärt att överväga om att anmälningsskyldigheten skall omfatta ytterligare yrkeskategorier utöver ordningsvakter.

VGR ser det som positivt med förslaget om ett förtydligande i 14 kap. 1 § SoL av vilka myndigheter och aktörer som redan omfattas av anmälningsskyldigheten idag.

VGR ser behovet av att förtydliga begreppet misstanke vid anmälningsskyldighet vid misstanke om att barn far illa. Trots rådande anmälningsskyldighet vid

misstanke om att barn far illa, sker en underrapportering. Ett resonemang och ett förtydligande av vad en misstanke innebär kan bidra ökad benägenhet att anmäla. VGR efterlyser en ökad tydlighet kring hur särskilt riskutsatta barns rättigheter ska tillgodoses utifrån utredningens förslag där fler aktörer föreslås anmälningsskyldighet och fler ska dela information. Det förutsätter kunskap i området riskutsatthet för barn.

VGR önskar framföra betydelsen av att barn behöver tillgång till information under socialtjänstens utredningsprocess, utifrån ålder och mognad. Detta för att stärka trygghet och tillit till exempelvis socialtjänst och hälso- och sjukvård.

Kapitel 8 Återkoppling till den som anmält oro för barn till en socialnämnd

Utredningen föreslår att återkopplingens genomförande ska tydliggöras gällande form och tidsram, återkopplingen ska ske skriftligt och inom 14 dagar. Detta bedöms av utredningen dels underlätta återkopplingen, dels bidra till att återkopplingen faktiskt blir av.

VGR delar utredarnas problembeskrivning och förhoppning om att krav på återkoppling kan leda till att fler uppfyller sin anmälningsskyldighet. Huvudfrågan tar upp det som ofta leder till fortsatt oro och utmaningar för medarbetare inom hälso- och sjukvård eller tandvård i fortsatta kontakter med barn och familj där man gjort en anmälan men inte vet vad som sker vidare bland annat med hänvisning till sekretess.

VGR ser positivt på att medarbetare i hälso- och sjukvården eller tandvården genom förslaget får återkoppling när de anmält. Det är positivt att återkopplingen sker skriftligt, då det ökar säkerheten och ger underlag för en mer systematiserad uppföljning för verksamheten och en samlad överblick över om anmälningar ökar eller minskar och om det leder till fler insatser. Det bedöms finnas ett behov framledes att på myndighetsnivå eller verksamhetsnivå ta fram rutiner kring hantering av anmälan och hur återkoppling ska dokumenteras. VGR instämmer i bedömningen att förslaget kan leda till att information faktiskt lämnas, att det ökar förtroendet för socialtjänsterna och att anmälningsskyldigheten fullgörs i större utsträckning. Förslaget kan därmed innebära att fler barn som är i behov av en socialnämnds stöd eller skydd får det.

VGR lyfter även att återkopplingen till den som har anmält behöver innehålla information som är av vikt för att exempelvis hälso- och sjukvården ska kunna fortsätta bedriva den vård och behandling som barnet är i behov av. Det behöver framgå om det finns ett samtycke från föräldrarna för att samarbete mellan myndigheter kan initieras. Det kan bidra till att berörda myndigheter tar ett större ansvar för att initiera SIP-samverkan. 5 kap 1§ SoL behöver användas i större utsträckning där socialtjänsten har ett huvudansvar att initiera samverkan mellan myndigheter.

Kapitel 10 Gallring och sökbarhet av handlingar som rör barn

VGR ser positivt på att det blir sökbart att hitta uppgifter om att man har inlett eller inte inlett utredning samt att socialtjänsten behöver kunna ta del av samtliga anmälningar om oro som gjorts för ett barn på ett effektiv och rättssäkert sätt.

VGR ser positivt på förslaget att utreda huruvida man ska inrätta ett nationellt register för barn och unga i särskild ordning, då det innebär att information om ett barn finns samlad på en plats så att glapp inte uppstår till exempel då en anmälan upprättats men barnet flyttar till en annan kommun.

Kapitel 11 Informationsdelning mellan myndigheter inom socialtjänsten i brottsförebyggande syfte

Utredningen föreslår att en myndighet inom socialtjänsten ska få lämna ut uppgifter som rör ett barn till en annan sådan myndighet i samma eller i en annan kommun om det finns risk för att barnet kommer att utöva eller utsättas för brottslig verksamhet samt ett utlämnande av uppgifterna kan antas bidra till att barnet inte far illa och utlämnandet bedöms vara till barnets bästa. Myndigheterna ska därefter få ha de fortsatta kontakter som behövs för att tillvarata barnets bästa.

Huvudfrågan aktualiserar det som sker då en familj väljer att flytta till annan adress med annan socialtjänst och det finns oro för barnet inom hälso- och sjukvården. Anmälan har skett och information förs inte vidare till ny aktuell socialtjänst alternativt att ny socialtjänst inte lämnar ut information om kontakt med barn och vårdnadshavare till aktuell hälso- och sjukvård.

VGR instämmer i bedömningen att förslaget ger ökade förutsättningar för att samhället ska kunna ta ett gemensamt ansvar för de barn som riskerar att fara illa.

Kapitel 12 Socialnämndernas inhämtande av uppgifter avseende frågor om vårdnad, boende och umgänge

Utredningens bedömning är att det finns ett behov av att socialnämnder kan få uppgifter från en referensperson utan samtycke från en vårdnadshavare för att på så sätt inhämta den information som behövs för att bedöma vad som är barnets bästa i frågor om vårdnad, boende eller umgänge.

VGR vill lyfta fram vikten av att beakta barns medbestämmande som är en central del i Barnkonventionen, i resonemanget gällande samtycket.

Regionstyrelsen
Västra Götalandsregionen

Helén Eliasson
Regionstyrelsens ordförande

Håkan Sandahl
Regiondirektör